

Näin joulun alla voisimme muistella sitä, miten kinkku joulupöytäämme on ennen vanhaan saatu – ei suinkaan kaupan pakastealtaasta vaan ihan sieltä omasta kotipiiristä. Seuraavassa kertomuksessa Paavo Nyyssönen muistelee kuinka sikapossun teurastuksessa erään kerran kävikään.

Sian teurastus

• Paavo Nyyssönen, Vantaa

Vielä 1950- ja 1960-luvuilla oli tapana teurastaa kotieläimet kotona – lähinnä omaa tarvetta varten. Meillä se tehtävä kuului isoisälle.

Sika yleensä teurastettiin syksyllä ennen joulua niin, että siitä saatiin joulukinkku. Teurastus tapahtui yleensä navetan vieressä olevassa ulkokarsinnassa.

Muistan erään aamun (ennen kuin olimme lähteneet kouluun), kuinka isä ja isoisä taluttivat lihavan sikapossun tähän ulkokarsinaan. Isä oli tuonut sotareissulta, ilmeisesti sotasaaliina, venäläisen upseerin pitkäpiippuisen pistoolin, jota kutsuttiin ”nagaliksi”. Aseeseen sopi konepistoolin patruunat, joita myös ilmeisesti samalta sotareissulta oli jäänyt ryysyihin.

Sika pyöri rauhattomana karsinassaan, aivan kuin aavistaen mitä tuleman piti. Isä tähtäsi pistoolilla sian päähän, mutta possu pyöritti päätään ja ravasi edestakaisin. Sitten kuului pamaus. Sika ravisti päätään ja syöksyi kovalla vauhdilla kohti puoliksi auki jäänyttä veräjää. Hetkessä se oli jo useamman kymmen metrin päässä routaisella kynnöspellolla – pyörittäen päätään.

Isä pistooleineen ja isoisä kirves kädessä ryntäsivät possun perään, joka jatkoi matkaansa, vielä silloin aamuhäisellä, pilkkopimeän metsän

reunaan. Isännät painelivat perässä. Kului noin 10 minuuttia ja näin kuinka miehet palasivat pimeydestä pihalle. He totesivat hieman noloina: ”Kyllä se kelemi män tiehensä. Lähetään sitten kun uamu vaalenee sitä ehtimään.” Me läksimme kouluun ja isännät jäivät polttelemaan piippujaan ja odottamaan koska aamu valkenee.

Meillä oli sinä päivänä tavallista lyhyempi koulupäivä. Palasimme kotiin jo heti puolen päivän jälkeen. Kyselimme äidiltä löysivätkö isä ja ukki possun. Äiti vastasi: ”Siellä ne ovat ehtimässä.” Sitten hän kehotti myös meitä menemään etsimään possua.

Oli jo myöhäinen syksy ja maa oli roudassa, mutta lunta ei ollut juuri ollenkaan. Possun jäljet olivat paikoin hyvin nähtävissä, sillä sika painoi paljon ja sen sorkat upposivat hyvin sammalikkoon.

Tapasimme isän ja ukin kuusikosta istumassa kannon päällä. Kysyimme heiltä missä sika on, johon ukki vastasi: ”Tuolla kuusikossa se möyrii, mutta ei piästä lähellekään, kun se lähtöön pakkoon. Eikä sitä piästä ampumaan.” Isännät olivat neuvottomina mitä tehdä.

Muistin silloin sananlaskun: ”Kyllä routa porsaasi kotiin ajaa.” Sanoin heille, että annetaan vaan possun olla rauhassa vähän aikaa ja katsotaan pitääkö sananlasku paikkansa. Metsässä ei ollut muuta kuin jäätynyttä heinää ja kaikki ve-

silammikot olivat jäässä. Tämä tarkoitti sitä, että eläin ei saanut mistään edes juotavaa.

Isännät empivät uskoako tuota, mutta hetken pätkäilyään he läksivät kävelemään pihapiiriä kohti. Porukkana tulimme tupaan, jossa isä ja isoisä hieman noloina kertoivat äidille uudesta suunnitelmasta. Tähän hän totesi, että se saattaa olla paras keino, ja lähti siltä istuimelta avaamaan ulkokarsinan ovea. Samalla hän laittoi keitettyjä perunoita sian ruokakaukaloon ja juomavettä toiseen kaukaloon. Marraskuinen ilta alkoi hämärää ja seurailimme tuvan ikkunasta koska possu ilmestyisi kartanolle.

Oli jo puoliksi pimeää. Näimme kuinka sika tulla jolkutteli pihamaalle. Se nosteli kärsäänsä ja ilmeisesti haistoi keitettyjen perunoiden hajun ja ryntäsi avoimesta veräjästä ulkokarsinaan, missä ruoka ja juoma olivat. Possu oli niin keskittynyt syömiseen, että se ei huomannut minua, kun kävin sulkemassa veräjän. Syötyään mahansa täyteen se kellahti oljille uupuneena päivän lenkkeilystä.

Koska oli jo myöhäinen ilta, jättivät teurastajat possun siltä päivältä rauhaan.

Mutta seuraavana päivänä isä ei enää erehtynyt pistooleineen.

Saipahan possuvainaa tempullaan yhden päivän lisää elämäänsä. •

Ajankohtaista

Sukututkimuspäivät Kuopiossa

Valtakunnalliset sukututkimuspäivät järjestetään Kuopiossa 16.–18.3.2012. Nyyssösten sukuseura ry ja Varkauden Seudun Sukututkijat Ry esittäytyvät.

Dna-koordinaattori

luopui tehtävästä, joten paikka on edelleen avoinna.

Seuraava hallituksen kokous

11.2.2012 Hämeenlinnassa.

Seuraava sukujuhla

pidetään Karttulassa Syväniemessä Hermannin-talossa heinäkuussa 2013.

Jäsentilanne

271 jäsentä syyskuussa 2011.

seuran INFO

www.nyyssonen.info

Heikki Nyyssönen

puheenjohtaja
[heikki.nyyssonen@
posti.talonetti.fi](mailto:heikki.nyyssonen@posti.talonetti.fi) /
puh. 08-5566 963
Taskilantie 29 A 3,
90580 Oulu

Heidi Markkanen

jäsenasiat
[heidi.markkanen@
nyyssonen.info](mailto:heidi.markkanen@nyyssonen.info)

Ari Kankkunen

tutkimusvastaava,
sukutietojen tilaukset
[ari.kankkunen@
saunalahti.fi](mailto:ari.kankkunen@saunalahti.fi) /
puh. 040-8253 304
Kanervakuja 6 A 1,
78850 Varkaus

Puheenjohtajan palsta

• Heikki Nyyssönen, Oulu

Hyvät Sukuseuran Jäsenet!

Vuosi alkaa olla loppuillaan, joulukin lähestyy. Suomalainen joulukin on ylittse muiden, vaikka ulkomaillakin vietetyssä joulussa on puolensa. Asuimme aikoinaan koko perheen voimin kolme vuotta Skotlannissa. Sikäläiset joulunviettotavat tulivat tutuiksi. Skoteille jouluaatto on arkipäivä. Joulupukki ei tule kotiin, vaan lahjat löytyvät jouluaamuna kuusen alta. Joulupäivä on joulun kohokohta. Silloin syödään joululounas, joka on täytettyä kalkkunaa ja jälkiruoaksi makeaa kakkua. Skottijoulussa oli uutuuden viehätystä, mutta kaipasimme myös kaikkea sitä, mikä luo perisuomalaista joulutunnelmaa, kuten lunta ja joulupukkia.

Ei ole lunta nytäkään, vaikka on jo marraskuu. Maanteillä on talvirajoitukset, talvirenkaat on vaihdettu. Talvi saa tulla, ja tulee se. Toivotaan, että leudompina kuin viimeksi.

Sukuseuran hallitus on syksyn mittaan työskennellyt etenkin tutkimukseen liittyvien asioiden parissa. Tähtäimessä on sukukirjan toinen osa, jota sukukirjatoimikunta Ari Kankkusen johdolla valmistelee. Verkko on heitetty laajalle ja tulosta on tullut. Oma lukunsa on DNA-tutkimus, jossa seura aukoo uusia uria. Mukana tutkimuksessa on myös muutamia lähisukuja. Yhteisvoimin kurkotetaan syvälle historian hämääseen. Toivomme, että DNA-tutkimus kertoisi, missä esi-isämme alkuperäiset asuinsijat ovat sijainneet.

Tutkimus nojautuu talouteen. Talouden hoidosta on Aki Nyyssönen (Savonlinna) oman työnsä ohessa vastannut jo 11 vuoden ajan eli seuran perustamisesta asti. Talous on kehittynyt suotuisasti ja pysynyt vakaana. Jäätyään kesällä 2010 pois hallituksesta Aki on hoitanut raha-asioita vielä senkin jälkeen. Vuoden vaihteessa Akin työtä jatkaa hallituksen jäsen Pertti Frisk.

Hallitus on päättänyt myös vuoden 2013 sukujuhlan pitopaikan, joka on Karttulassa. Siellä kokouspaikkana on Syvänniemi, missä sopivia juhlatiloja on Hermanni-talossa. Sen suojissa toimii myös kesäteatteri.

Syvänniemellä on mielenkiintoinen historia. Hermanni-talo on saanut nimensä kauppaneuvos Herman Saastamoi-
sesta, jolla oli Syvänniemellä mm. rullatehdas. Saastamoinen harjoitti Karttulassa myös laajamittaista maataloutta. Hermanni-talokin rakennettiin alun perin kivinavetaksi.

Karttulassa on monia muitakin mielenkiintoisia nähtävyyksiä. Suosittu on mm. Riuttalan kylässä sijaitseva Talonpoikaismuseo. Toivottavasti tavataan Karttulassa!

Pian tontut ovat jo liikkeellä.

Muistetaan olla kiltisti!

Iloista joulun odotusta!

Oulussa 5.11.2011
Heikki Nyyssönen

Otto Wilhelmi Nyyssösen vaiheet Amerikassa

• Marianne Sartomaa,
Pieksämäki

Sukuseura on aloittanut yhteistyön Vöyrin Siirtolaisskeskuksen kanssa. Ensimmäisenä toimeksiantona se selvitti jäppiläläinen Otto Wilhelmi Nyyssösen vaiheita Amerikassa:

Otto Wilhelmi (Ville) Nyyssönen syntyi 20.5.1882 Mikkelissä, jonne hänen äitinsä Maria Adolfina Kaapontytär Nyyssönen oli muuttanut 15.12.1881 Jäppilästä. Maria muutti takaisin Jäppilään 30.1.1885 poikansa kanssa.

Otto Ville avioitui Jäppilässä 1.10.1905 Ida Mökkösen kanssa, joka oli syntynyt 2.6.1883 Pieksämäellä. Heidän ensimmäinen lapsensa, Esko, syntyi noin 1906 mahdollisesti Jäppilässä. Toinen lapsi, Enni, syntyi noin 1908 myös mahdollisesti Jäppilässä.

26-vuotias Otto Ville Nyyssönen lähti monien muiden tavoin Amerikkaan määränpäänsä Gardner, Massachusetts. Matka alkoi Suomesta Hangosta 9.9.1908 Arcturus-laivalla ja jatkui Englannista Liverpoolista 16.9.1908 Carmania-laivalla, joka saapui New Yorkin satamaan 24.9.1908. Matkan hinta oli 269 Suomen markkaa.

Suomen Siirtolainstituutin matkustajaluetteloiden mukaan Otto Ville mm. oli lukuja kirjoitustaitoinen, hänellä oli mukanaan rahaa 23 USD, hän ei ole ollut USA:ssa aikaisemmin ja oli menossa ystävänsä, Wille Hännisen luokse.

Pari vuotta myöhemmin myös Oton vaimo Ida ja heidän kaksi lastaan, Esko 4 vuotta ja Enni 2 vuotta matkustivat perässä. He lähtivät Suomesta 28.9.1910 Titania-laivalla ja jatkoivat Englannista Liverpoolista 7.10.1910 Empress of Britain -laivalla määränpäänsä Kanadan Quebec, jonne laiva saapui 24.9.1908. Matka maksoi 37 USD per henkilö.

Perhe asui lopulta useassa eri paikassa St. Louis Countys-
sa Minnesotassa.

Otto ja Ida saivat kolmannen lapsensa noin 1911, kun Einard

syntyi Minnesotassa.

Perhe eli Mesabassa St. Louis Countyssa Minnesotassa kun heidän talonsa paloi 18.5.1915. Esko-poika oli jäänyt taloon loukkuun ja hänen äitinsä yritti pelastaa poikaa palavasta talosta, mutta ei siinä onnistunut ja ”paloi kotinsa tulipalossa yrittäessään pelastaa lapsensa”, kuten kuolintodistuksessa luki. Joten Eskokin ”paloi kotinsa tulipalossa”.

Jäljelle jääneet lapset, Enni ja Einard olivat noin seitsemän ja kolmen vuoden vanhoja. Einard ei koskaan tiennyt tarkkaa syntymäaikaansa, koska alkuperäiset dokumentit tuhoutuivat tulipalossa.

12.9.1918 Otto Nyyssönen merkittiin kirjoihin Fargoan, Cass County:iin, Nort Dakotaan ja työskenteli maanviljelijä Paul Lindemannin tilalla.

Otto avioitui uudestaan mahdollisesti vuoden 1920 jälkeen Minnesotassa Rosen tai Rosien kanssa, mutta vihkimisaikaa ja -paikkaa ei tiedetä.

Vuoden 1920 väestörekisteristä Ottoa ei löydy, mutta Enni ja Einard Nyyssönen, iältään 11 ja 9 vuotta, näyttävät elävän Edward ja Sophia Ritarin omistamassa täysihoidolassa.

Otto Nyyssönen kuoli Stuntzissa, St. Louis Countyssa Minnesotassa 17.6.1922 kaivosonnettomuudessa, kun hän tukehtui romahtaneeseen kaivokseen.

Einard Nyyssönen on vihitty 1.6.1940 Braintreessa, Massachusettsissa Doris Gortsin (16.8.1914 – 3.2.1992) kanssa. Heille syntyi lapset: Dorothy, Diana (kuoli 1997) ja Anita.

Einard kuoli 16.1.1965 Wattertownissa, Massachusettsissa ja on haudattu Newton Cemeteryyn, Newtoniin, Massachusettsissa.

Ennistä tiedetään vähän. Hänet on vihitty joskus n. 1923 jonkun Harris- tai Harrison-nimisen miehen kanssa. Perhe on yrittänyt ottaa häneen tuloksetta yhteyttä. •

Lähde: Kirstin Rhodes, Vöyrin Siirtolaisskeskus

Tutkimustilanne

• Ari Kankkunen, Varkaus

Uutta tietoa kertynyt niin, että pääsukuhaaran sukutauluja on 1193 kpl ja Virtasalmen sukuhaaran 99 kpl. Nyyssönen-nimenkantajia on yhteensä 3880 kpl ja Nyysinen-nimenkantajia 16 kpl.

Uudet ammattisukututkijat / selvitykset

Tommy Koukka on selvittänyt Suonenjoen Suontientaipaleelta kotoisin olevan sotilas Pekka Sijkin (Nyyssönen), pieksämäkeläisen (Rummukka) Elin Nyyssösen puolison Olli Mökösen (Väisänen), Suonenjoilaisten (Töyrynniemi) Anna Naukkarisen ja Venla Suihkon vaiheita.

Terhi Nallinmaa-Luoto on tehnyt isojakoasiakirjan käännöksen Suonenjoen Sydänmaa 12 -tilasta ja jatkaa Olavinlinnan tilikirjojen tutkimista, Nyyssösten ja Silvennoisten yhteisen maanomistuksen selvittämistä Säämingin Hannolanpellossa sekä nykyisessä Anttolan Niinimäessä 1500-luvulla.

Siirtolaistutkimus

Siirtolaistutkimusta jatketaan yhteistyössä Vöyrin siirtolaiskeskuksen kanssa.

Pyritään saamaan yhteyksiä Amerikassa ja Kanadassa asuviin jälkeläisiin.

Varkautelainen Eine Nyyssönen (asunut aikoinaan Floridassa) kertoi, että Oregonissa sijaitseva Nyssä-kylä olisi saanut nimensä Nyyssösistä. Asiaa selvitetään.

Vesteristen sukuseura julkaisi kesällä poikkeuksellisen sukukirjan ”W/Vesteristen Amerikan siirtolaisuus 1883–1929”. Kirjan ovat kirjoittaneet Justiina Westerinen ja Mikko Vesterinen. Suurin osa kirjan noin 80:sta W/Vesterisestä muutti Yhdysvaltojen Michiganiin, Minnesotaan tai Montanaan. Kirjassa on tietoa myös siirtolaisten lähdön syistä ja elinolosuhteista vuosisadan vaihteessa sekä siitä, mitä apuneuvoja voi käyttää siirtolaisten jäljittämiseksi. Kirja on hankittu sukuseuralle ja vas-

taavaa julkaisua suunnitellaan lähitulevaisuudessa.

Perukirjatutkimus

Perukirjojen lähdeviitteet kartoitettu, mutta kuvaaminen Joensuun maakunta-arkistossa on vielä toteuttamatta. Tähän työhön olisi apu tervetullutta! Perukirjat ovat tärkeä lähde tutkimukselle, koska niihin on merkitty selkeästi sukulaisuussuhteet.

Rautalammin sukuhaara

Jälkipolvitutkimukseen ei riitä voimavaroja, apua kaivataan!

Yhteydenottoja

Miellyttävä yllätys oli, kun Mirja-Liisa Palmberg (o.s. Erno) Turusta otti yhteyttä Erno-suvun Turun sukuhaarasta ja lähetti vanhoja, hyväkuntoisia valokuvia vankeinhoidon opettaja Abraham Nyyssösestä ja hänen vaimostaan Augusta Åkerblomista. Jäppilän puolella on oltu ylpeitä Turun menestyneistä sukulaisista ja harmiteltu kun yhteydenpito on aikoinaan jäänyt. Nyt tässä ”ympyrä sulkeutui”, kiitos Mirja-Liisalle! Kari Pekka Nyyssönen on tehnyt tästä sukuhaarasta erinomaisen kirjoituksen, joka julkaistaan myöhemmin.

Kaisa Nurhonen (o.s. Kaipainen) Iisalmesta lähetti tietoaan Karttulan Simo Nyyssönen jälkipolvista sekä Nyyssösten asuinpaikoista Karttulan. Kiitos Kaisalle!

Kiitos kaikille muillekin, jotka olette lähettäneet sukutietoja!

Vuosi 1918

Paavo Nyyssönen on tutkinut vuoden 1918 tapahtumiin osallistuneita Nyyssösiä. Heidän vaiheistaan teemme selkoa Sukukirja II:ssa.

DNA-tutkimuksesta

Etsitään yhä koordinaattoria.

Tutkimusta on laajennettu ja tarkennettu yhteistyössä Suomi DNA:n kanssa (111-markkeria). Tämä tutkimus vie noin 1000 vuotta taaksepäin ja on tällä tutkimussektorilla pioneiritöitä.

Tehdään yhteistyötä mm. Lesosten ja Janhusten sukuseurojen kanssa. Lesosilla ja Janhusilla on yhteiset juuret Uhtualla noin 1200-luvulta (FinDNA / Lauri Koskinen).

Sukututkimuspäivät Kuopiossa

Valtakunnalliset sukututkimuspäivät järjestetään Kuopiossa 16.–18.3.2012. Nyyssösten sukuseura ry ja Varkauden Seudun Sukututkijat Ry esittäytyvät.

Sukukirjan toimituskunta

Sukukirjan toimituskunta (Marianne Sartomaa, Kari Pekka Nyyssönen, Ari Kankkunen) on kokoontunut säännöllisesti hyvässä yhteistyöhengessä tähtäimenään Sukukirja II:n julkaiseminen sukujuhlissa vuonna 2013. Kirjan sisältö alkaa pikku hiljaa hahmottua toimituskunnalle. Sisällysluetteloa tiivistetään edelleen seuraavissa tapaamisissa. Aikataulu on melko kireä suuren aineistomäärän ja tarvittavien jatkotutkimuksien vuoksi. •

SUKUKIRJAN ALUSTAVA RAKENNELUONNOS

I Lukijalle

II Johdanto

Yleistivistelmä I-osasta

III Sukuseuran historia

mm. Tiedote-lehden historiaa (juttua lehden tekemisestä, massapostituksesta sekä juttumakupaloja vuosien varrelta)

IV Poimintoja sukuseuran arkistosta

(esimerkkejä/”makupaloja”)
– tarinoita, pakinoita, päiväkirjoja, valokuvat (yleisiä)
– lehtileikkeitä (yleisiä)
– perukirjat (esimerkkejä)
– kartat (esimerkkejä)

V Tutkimus

(uudet tutkimustulokset, jatkoa Sukukirja I:een)
– Suvun lähtöjuuret
– Pääsukuhaara
– Virtasalmen sukuhaara
– Pohjanmaan sukuhaara
– (Rautalammin sukuhaara)
– Erilaisia aihekokonaisuuksia, esimerkiksi:
• Isojaon aikaiset asiakirjat + kartat
• Rikoslutellot / Joroinen
• Nyyssösiä Joroisten ja Pieksämäen käräjillä 1600-luvun keskivaiheilla
• Savon tuomiokirjat Nyyssösten osalta
• Pieksämäen seurakunnan vuosien 1721–1724 rippikirjan suomennos Ärjäsalmien osalta
• Viipurin henkikirjojen Nyyssösiä
• Otto Nyyssösen kuulustelupöytäkirjat ”kommunis-mi”
• Hennalan kuolemanleirillä olleita Nyyssösiä
– DNA-tutkimus
– Siirtolaisuus

VI Sukutaulut (sisältää lukuohjeen)

Lähdeluettelo (kaikki aineisto)

Nimihakemisto (sukutaulut)

Paikkakuntahakemisto (sukutaulut)

Kirjallisuus

Aluksi retkeläiset kokoontuivat Suonenjoen kirkkoon. Edessä Pertti Nyyssönen ja kappalainen Osmo Koskinen.

Seija Jääskeläinen esitteli Kannilan (Nyyssölän) 1800-luvulta peräisin olevaa tupaa.

Seppo Jääskeläinen esitteli Kannilan (Nyyssölän) pihalla entisaikojen työkaluja.

Nyyssöset retke

• Heikki Nyyssönen, Oulu

Heinäkuun helteessä 2.7.2011 Nyyssösten sukuseura teki kotiseuturetken Suonenjoelle. Tutustuttiin suvun historiaan ja vaalittiin perinteitä. Käyntikohteiksi oli valittu kaksi kantatila, Sydänmaan Nyyssölä ja Hulkkolan Lassila.

Aamuyhdeksältä Suonenjoen kirkolle kokoontui kuutisenkymmentä henkilöä. Pastori Koskinen pitämän hartaushetken jälkeen ajettiin Nyyssölään, missä nykyistä kantatiloa isännöivät Seija o.s. Kanninen ja hänen puolisonsa Seppo Jääskeläinen. Seija on Nyyssösiä isoäitinsä puolelta. Seija ja Seppo ovat restauroineet päärakennuksessa sijaitsevan tuvan 1800-luvulta peräisin olevaan kuosiinsa, mikä on merkittävä kulttuuriteko.

Ensimmäinen Nyyssönen tuli tilalle "kotvävyksi", kun Hulk-

kolan Lassilassa vuonna 1756 syntynyt Juho Tuomaanpoika Nyyssönen vihittiin 1785 Riitta Kasperintytär Hyvärisen kanssa. Monien vaiheiden jälkeen Nyyssösten asuminen tilalla päättyi 1864. Kanniset tulivat Nyyssölään eli nykyiseen Kannilaan vuonna 1896.

Seijan ja Sepon opastuksella "toivoretkeläiset" tutustuivat tuvan värikkääseen historiaan ja entisaikojen työkaluihin, joiden nimetkin pakkaavat jo unohtua.

Kiitoksena vieraanvaraiselle talonväelle ojennettiin Nyyssösten isännänviiri sekä Paavo Nyyssösen keräämiin tietoihin perustuva ja sukuseuran hallituksen jäsenen Marianne Sarto- maan muokkaama "Suonenjoen pitäjän Sydänmaan kylän tilan n:o 12 Nyyssölän historiaa" vihkonen.

Nyyssöslästä retki jatkui Lassilassa, missä Kristiina Nyyss-

llä kotiseudulla

Retkeläiset yhteiskuvassa Kannilan (Nyyssölän) talon edustalla.

sönen oli vieraita vastaanottamassa. Kristiina esitteli Lassilan Nyyssösten historian laatimansa monisteen pohjalta. Nyyssösten suku on hallinnut Lassilan paikkaa jo 1500-luvulla. Tilan vanha päärakennus on vuodelta 1897. Toisen rakennusryhmän muodostavat Ukkolan rakennukset. Ukkolassa asuu Lassilan nykyinen isäntä Juha Nyyssönen perheineen.

Erikoinen tapaus sattui Lassilassa kauniina syyspäivänä 1974. Taloon soitettiin Savon Sanomista. Viesti oli aika dramaattinen: "Lassilan paikalle rakennetaan ydinvoimala. Oletteko valmiita lähtemään?"

Suunnitelmat voimalan rakentamiseksi olivat todella olemassa ja jo varsin pitkällä. Parin vuoden ajan Lassila oli median polttopisteessä. Kylällä ja Suonenjoen keskustassakin ydinvoimalan tuloa vastustettiin mielenosoituk-

sin, järjestettiin Atomisoutukin ympäri Hulkkolanniemen.

Lopulta uhka väistyi. Mutta se ei ollut kokonaan unohtunut. Fukushima ydinonnettomuuden jälkeen soitti Hesarin toimittaja ja kysyi, että miltäs se ydinvoiman uhka silloin, lähes 40 vuotta sitten, siellä Lassilassa tuntui.

Retkeläiset kiersivät Lassilan ja Ukkolan, käytiinpä vielä Suontien selän rannallakin kaunista järveä ihailmassa. Juha-isäntä sai ottaa vastaan sukuseuran isännänviirin.

Monta elämystä ja oivallusta tarjonnut kotiseuturetki on itse nyt historiaa, mutta muistoissa se elää vielä kauan.

Nyyssösten sukuseura haluaa esittää parhaat kiitoksensa Seija ja Seppo Jääskeläiselle sekä Kristiina Nyyssöselle, jonka laatima Lassilan Nyyssösten lyhyt historiikki on ollut tärkeä lähde tämän jutun kirjoittajalle. •

Lassilan vanha päärakennus 1800-luvun lopulta.

Lassilan vanha aittarakennus päärakennuksen vastapäätä.

Kristiina Nyyssönen.

Juha Nyyssönen.

Varjopaikat olivat suosiossa Lassilan pihapiirissä.

Lopuksi retkeläisille tarjottiin mansikkakakkukahvit Lassilan vanhan päärakennuksen tuvassa.

Luo köyhän niin kuin rikkaan saa joulu ihana

• Heikki Nyyssönen, Oulu

Millainen sata vuotta sitten oli joulu ihana? Siitä saa jonkinlaisen käsityksen, kun selaa vuoden 1900 tienoon sanomalehtiä. Niiden joulunalusnumeroissa on runsaasti jouluun liittyviä ilmoituksia, joissa mainostetaan sopivia lahjatavaroita, alkaen kirjoista ja päättyen – uskokaa tai älkää – ruumisarkkuihin!

Joulu oli siis jo tuolloin menossa – tosin vielä pienessä mittakaavassa – kulutusjuhlan suuntaan. Ostovoimaa omaaville oli tarjontaa. Esimerkiksi jouluaterialle oli tarjolla kystä kyllä runsain mitoin – vai mitä sanotaan seuraavasta: Ameriikan ja Krimin omenia, Almerian viinirypäleitä, Malagan rypälerusinoita, Messinan appelsiineja ja hienoja viinejä? Vesi herahtaa kielelle. Mistä nykyään saa Krimin omenia? Tai Messinan appelsiineja.

Monet ilmoituksista puhuttelevat suoraan ns. herrasväkeä eli ei siis ns. tavallista kansaa, jota joskus rahvaaksikin kutsuttiin. Herrasväen rouville oli tarjolla sekä arvotavaroita että käytännöllisiä tarvikkeita: koruja, medaljonkeja, tapisseri-ompelestyöitä, toalettikoristeita ja englantilaisia tylligardiineja. Herrojen taas arveltiin olevan kiinnostuneita mm. shakkipeleistä, joista kalleimmissa oli ”norsunluiset napelot”. Muita lahjaideoita herrasmiehille olivat kultaiset taskukellot ja kauniit kellonperäimet ja nesessärit sekä erilaiset tupakkatuotteet! Tästä kertoo oheinen ilmoitus Mikkelin Sanomista (12.12.1903):

Lopuksi paras viimeiseksi! Emme malta olla tupakkamiehille huomauttamatta kaikkea sitä ihanuutta, mitä

täällä on heille tarjolla. Joulunahan sitä muutenkin herkutellaan, samoin sopii tehdä tupakan kanssa ja vetää jouluaterian päälle oikein juhlalliset sauhut Winterin tupakkakaupasta saatavista hyvistä sikareista. Piipun ystävät taas saavat täällä oikein uuden uutukaisen juhlaapiipun itselleen ja vielä mainiota tupakkaa sen täyteen!

Lapsia ja lapsenmielisiä aikuisia ei myöskään unohdettu. Suosituissa joulunäyttelyissä oli esillä monenlaisia leikkikaluja, kuten tinasotamiehiä, ja erilaisia pelejä kuten jännittävän kuuloinen ”Meritaistelu Korean salmesta”. Olipa ping pong -pelikin. Se oli ”pöydällä tai lattialla pelattava lawn-tennis”. Moni pikkutyttö löysi paketista hartaasti toivomansa nukan taikka posliinisen nukkenpään.

Kirjat olivat mieluisia lahjoja. Kauno-kirjallisten teosten lisäksi pukinkonttiin sujahti myös uskonnollista kirjallisuutta – raamattuja, hartauskirjoja ja niin edelleen. Edellä mainitussa Mikkelin Sanomien numerossa neiti Strengin kirjakauppa ilmoittaa Tuomas Kempiläisen kirjoittamasta Kristuksen seuraamisesta -teoksesta, ”joka on nyt saatavissa siksi helpolla, että köyhienkin on se helppo hankkia”.

Helppo tarkoitti tosiaan aiemmin myös halpaa, ts. huokeaa ja edullisen hintaista.

Oliko vähävaraisemmalle väestönosalle tarjolla muuta jouluihanuutta? Kyllä vain. Sitä todistaa seuraava Sorretun Voima -lehdessä ollut ilmoitus (vuodelta 1906):

Ei vielä ole pakkanen, mutta kyllä se vielä tulee ja sen tähden, Rakkaat Ystävät, B. Laitisella on huopatöppösiä, joissa ei palele.

Kyllä kelpasi huopatöppöset jalassa lukea Tuomas Kempiläistä!

Joulu on ja on aina ollut paljon muu-

takin kuin jouluruoka ja joululahjat. Kouluissa pidettiin kuusijuhla eli ne ”polttivat joulukuusensa”, kuten asia ilmaistiin. Muutenkin joulua vietettiin perinteisin menoin. Toisena joulupäivänä eli Tahvanana pistettiin iltamissa vilkasta karkeloa ja ”Tahvanan ajo” tarjosi sekä henkistä että ruumiillista virkistystä. Henkistä virkistystä varsinkin jos ajokumppalina oli semmoinen ... sukupuoleltaan nainen ... se soma hemppukka, jolta on saanut joululahjaksi kirjoitusmaton, kaulahuivin tai kauniisti kirjaillut tohvelit.

Niin sanottiin Savo-lehdessä.

Lopuksi voi kysyä, saiko joulu ihana, ylipäänsä minkäänlainen joulu, kaikkein huono-osaisimpien luo. Heitä olivat mm. sairaat ja ne, joita loisiksi kutsuttiin. Toivottavasti heitäkin muistettiin. Ensimmäiset joulupadat ilmes-tyivät muuten kadunkulmiin jo niinkin varhain kuin vuonna 1906.

Nykyajan joulu on iloinen kulutusjuhla, mitä on myös arvosteltu. Mutta ei mitään uutta auringon alla tässäkin suhteessa. Joulun orastavaa kaupallisuutta arvosteltiin entisinäkin aikoina – sitä arvostelivat jopa jotkut kauppiaatkin! Kuten esimerkiksi kuopiolainen kauppias Vepsäläinen, joka ei muiden kauppiaiden tavoin järjestänyt erillistä joulunäyttelyä. Miehekäs teko sai kiitos-ta Savo-lehdeksi (vuonna 1889):

Kauppias Vepsäläinen on osannut antaa oikean nimen oikealle asialle. Hän ei ilmoita joulunäyttelyä, vaan kehottaa ostamaan ”jouluhempua” ... Sitä, mikä ei mennyt kaupaksi muina aikoina.

Saattoi niin ollakin, että kultaiset kellonperäimet ja englantilaiset tylligardiinit ja muu sellainen oli pelkästään jouluksi esiin kaivettua sesonkitavaraa, eli ”jouluhempua”, johon vain harvoilla oli kiinnostusta tai edes varaa. Uskaltaisikohan sanoa, että on sellaista tarjolla tänäkin jouluna? No, nyt se on sanottu.

Lopuksi kaikille iloista joulua – hemppua ja somia hemppukoita, itse kullekin tarpeen mukaan, kuten myös nesessä-rejä ja huopatöppösiä, ja kaikkea muuta kivaa! •

Nyyssös-tuotteet

Joulu tulee ... HANKI LAHJAKSI NYSSÖS-TUOTTEITA

TARJOUS

**LIPPIKSEN OSTAJALLE
PINSSI KAUPANPÄÄLLE!**

(voimassa 30.4.2012 saakka)

LIPPIS + PINSSI	8,-
PIKEEPAITA	15,-
SOLMIOPIDIKE	10,-
STANDAARI	25,-

Tilaukset: Lempi Markkanen,
puh. 040 731 2833

ISÄNNÄNVIIRI	95,-
NYSSÖSTEN SUKU I kirja	75,-
jäsenille	70,-

Tilaukset: Esko Nyyssönen,
puh. 0400 237 671

UUSIA VAUVOJEN BODYJA ja LASTEN T-PAITOJA

VAUVOJEN BODY	10,-
LASTEN T-PAITA	10,-
T-paidat ja bodyt ovat yksilöllisiä ja parhaiten valikoiman näkee nettisivuilta www.nyyssonen.info/sukuseura_tuotteet	

Tilaukset: Marianne Sartomaa,
puh. 0400 488 696

Seuratoiminnan tukijat

**Kalajoen
Teräs Oy**

RUMTEC

VERKONRAKENTAJA
WIRE
www.wirenet.fi

**SUOMEN TEIDEN
HYVÄKSI**

Kanerva Oy
Kaide ja kuljetus

Kaide- ja Aitatyö Oy

RÄJÄYTYSKONSULTIT OY

**SOTKAMON
PORAKAIVO**

KAITOS OY
www.kaitos.fi

ViaPipe

KIVIJINJA OY

GRANIITTIRAKENNUS
KALLIO OY
www.graniittirakennuskallio.fi

- LIIKENNESUUNNITTELU
- ALUESUUNNITTELU
- YMPÄRISTÖSUUNNITTELU
- TIE- JA KATUSUUNNITTELU
- HANKINTAPALVELUT

Plaana Oy

Hallituskatu 36 A | 90100 Oulu

Pasilanraito 9 | 00240 Helsinki

puh. 0207 999 740 | fax. 0207 999 749 | www.plaana.fi

Seuratoiminnan tukijat

Rudus

Lemminkäinen

Paras tapa
rakentaa

Lemminkäinen Infra Oy
Päällystystoiminta
Salmisaarenaukio 2
00180 Helsinki
puh. 02071 5006
www.lemminkaineninfra.fi

novaholm

DESTIA

SEEPSULA

Lemminkäinen
Forssan Betoni Oy

onninen

Sampo Pankki

KELLO- KULTA JA OPTISEN ALAN ERIKOISLIIKE
NYSSÖNEN
Sastamala, Onkiniemenk. 11, p. (03) 512 6100

**PEKKANISKA
NOSTAA**
Puh. 010 6622 000

S I S Ä - S A V O N
SÄHKÖ_{OY}

Herralantie 5A
77600 Suonenjoki
Puh. (017) 513 013 Fax (017) 513 012

SRV
RAKENTAVASTI ERILAINEN

 TENSICON OY

